

bond der genade, en van geslacht tot geboonden, en nog be- kind. Hij zegent de de belofte toe en uw

ins in de dagen van

en beloften (dezelfde itemmen); loach zijn, strikt ge- men, daarom moet gij maar „de uitzonde- bekend praedvies te

g als dit Praedvies:

K. S.

-Ministers?

„Herrijzend Neder- ver „staatslieden of e streven, aan vak- rikt dan op:

vak, of juist: een en waarbij nationale nent belang, dat het niet dat het wordt e vaktechnische aan- slieden hun deskun- ter beschikking. Het g, van politiek ver- egerd door zaken- de echte staatslieden

een symptoom van wij ze ook niet, even- e uitzondering, de

ge op allerlei terrein thans tot het staat-

Heden is de leuze: de onzinleuze, want lan wel eens aan de omen, waren er niet e betekenden. Maar a symptoom van de a van het niveler- erke mate tot uiting

aad, het oude hoog- „Nul n'aura d'es- wie denkt als wij is van dit blad tegen grondslog, zijn toe- che Volksbeweging bestrijdt.

verkiezingen doen stelt op een politiek ke beginselen.

te Kerk van Gro- van die kerken a vraag aan Da P. (verband).

Junij van de „Gro- ikkel over „Rechten

van harte vereeni- n uw artikel zou ik abellen met het be- u daarop ook een

inderen van geloof- die doop een zegel ordt verzegeld, dat goederen van het harte mee eens.

ie waarlijk recht krijgt de goederen

n waarlijk rechten nbaar rechten ont-

ten ontvangt, krijgt t. Wat hebben de d ontvangen? Wat

hij hun Doop betee- arlijk rechten ont- onwaarachtigheid? ft, maar Hij geeft lrele rechtengeven tweeërlei Doop? en lji God en tot on-

ze: wat is uw ant- n: „dominee, heeft geven, waarop wij

ik meen van niet- llijk recht van den deren ook.

belofte der zalig- toekent, die hun rugvoeren, omdat t aangeboden; en enamen en opvol- verbond worden breken, zonen der

men en zonen der en der Schrift.

komen, dan hopen e (zie Reformatie- tverkoenen. Het-

BRIEVEN aan een jongeren tijdgenoot

No. 14.

Over christen-socialisme.

Amice.

In de bevrijdingsdagen liep de jeugd voor mijn venster te blaten van den langen weg naar Tippe- rary en — van de „socialen“, die wég moesten:

Weg met de socialen
Leve de Willemien,
Oranje boven!

En wat daar verder volgt.

Het laatste liedje stamde uit den tijd, dat „social- en Oranjeklanten vuur en vlam spuwden tegen elkaar. Het melodietje schijnt den zang gered te hebben tot op den huidigen dag.

Tegen den tijd evenwel, dat de jongens en meisjes van daareven thuis kwamen van de Oranje- jool, was bij vader een krantje bezorgd. Het krant- je kweelde anders dan de jongelui:

Leve de Socialen,
Leve ook Wilhelmiën,
Oranje boven!

Socialisme, Socialisme, — iets anders slaat de klok niet. We kregen eerst het *personalistisch* socialisme, waarover ik al met je keuvelde. Nu komt daarnaast het *gekerstend* socialisme. Je hebt zeker ook al gelezen, dat in Duitschland een C.D.U. (Christen Democratische Unie) den kop opstak en dat de Russen het nieuwe plantje niet hebben vertrappt onder kozakkenlaarzen. Als het waar is, dan is het verhaal het onthouden waard. Maar nu krijgen wij ook in „Vrij Nederland“ over dit *gekerstend* socialisme van C.D.U.-structuur iets te lezen.

Het nummer van 23 Juni 1945, zelf weer verwijzende naar „Parool“, wijst op de haast, waar- mee het blad „De Strijder“ twee weken na onze bevrijding den strijd aanbodt voor 't herstel van de voor-oorlogsche C.D.U. En thans kreeg het blad kennis van de oprichting van een Verband van Christen-Socialisten. Doel? Het staat er zoo: „on- der menschen, die Christus als hun Heer belijden, te werken in de richting van het democratisch-so- cialisme“. Het is dus min of meer zoo iets als evangelisatie — maar dan in omgekeerde richting.

En nu moet ik ineens denken aan dien besten vromen ouderling. Hij had een ongelooflijk mooien staat van dienst, en was een kind van God. Acade- misch was hij niet gevormd. Daarentegen was hij in de kerksfeer zóó thuis, dat hij de kerktaal als vanzelf overnam, ook zonder precies haar eigen- aardigheden te begrijpen, of de draagwijdte van haar termen te overzien. De dominees nu hadden het nog al eens over de *evangelisatie-objecten*: je weet, dominees spreken graag latijn, als ze offici- eel doen. Evangelisatie-objecten waren de men- schen, die „be-evangeliseerd“ werden (heelemaal juist of mooi is het zóó niet uitgedrukt). Welnu, als onze goeie broeder vertelde van zijn vele huis- bezoeken bij zijn afgedwaalden — voor welk werk ik groot respect had — of van zijn toespraakjes in een of ander duister Pniël- of Rehoboth-zaaltje, dan diende hij z'n menschen altijd aan als „de ob- jecten“. „De objecten waren erg opgewekt: de ob- jecten hebben dapper meegezongen“.

Nu, ik denk, dat die „menschen, die Christus als hun Heer belijden“ en die zich zullen laten be- werken door de christen-socialistische propaganda voor en door deze marxistische evangelisatie ook „de objecten“ zullen zijn. De lijdende voorwerpen. Op de lagere school tenminste leerden wij, dat „ob- ject“ beteekende: *lijdend voorwerp*. Voor ditmaal houd ik me daaraan. Ik vrees, dat de, door 't „ge- kerstend socialisme“ te bewerken individuen, of- schoon eerst te boek staand als belijders van Chris- tus, *objecten* zullen zijn van het christen-socialis- me. *Lijdende* voorwerpen. Het Christendom eruit, het socialisme erin.

Toen wij jongens van rijper leeftijd waren, had- den we den mond vol van twee dames. Van *Johan- na Breevoort*, die we een mirakel vonden, omdat ze vrouw was en schrijfster van wat ons als christe- lijke romankunst werd aangetrokken in onze destijds nog al vlot prijzende kerkbodes. En van *Enka*. Die was eveneens vrouw en *religieus-socialiste*, *chris- ten-socialiste*.

Religieus-socialiste.

Enka kwam er bij de kerkbodes minder genadig af dan Johanna. De kerkbodes voorspelden, dat het socialisme van Enka haar christendom zou ver- teren. Waarschijnlijk was het al verteed, *voor- dat* ze aan het socialisme zich overgaf. En heel onze jeugdpers spelde ons den gulden regel, dat christendom en socialisme niet te vereenigen waren. Wég met de socialen — leve de Willemien, Oran- je boven.

Afgedacht nu van die toenmalige kerkbodes: de geschiedenis van het „religieuze“, het „christe- lijke socialisme“ is ook wel afschrikkend op dit punt. Ook wat de mannen betreft in de combinatie. Ik herinner me de bekende leuze: een democratisch Godsbegrip; een evolutionistisch Godsbegrip; een pantheïstisch Godsbegrip. Het is nogal bizar; een democratisch Godsbegrip...

Het staat te vreezen, amice, dat de herleeft C.D.U. een nieuw obstakel wordt in de via doloro- sa van de zoogenaamde „tuchttoefening“ der syno- docratische geleide, en in dezen dus niet meer „Ge- reformeerde Kerken in Nederland“. Deze hebben destijds — 't was in 1936 — haar bekende beslu- ten genomen met betrekking tot hen, die leden waren van de N.S.B. en van de C.D.U.

Die N.S.B.-besluiten werden vrij hevig gesabo- teerd.

Door kerkeraden, ja, ja, maar ook door synode- leden. En door meer dan één kerkelijke vergade- ring. In 1942, toen men den van pen en vrijheid beroofden eigen hoogleeraar Schilder te lijf wilde, en de kans „gebruikte“, zich zoogenaamd wegens de urgentie van een in brand staande Kerk(!!) te ontdoen van diens *argumenten*, waartegen trou- wens de heeren nog nooit — we zeggen niet: had- den opgekund, doch: — getoond hadden op te kunnen, toen was het al een schorsingsgrond, dat hij kerkeraden in overweging gaf, *overeenkomstig artikel 31 der K.O.*, bepaalde besluiten niet te rati- ficieren, wíl deze strijdig waren bevonden met Schrift en Kerkorde. Ja, zeker, toen gold het een paar „leer“formuleetjes, waarmee de heeren nooit in de *politieke* moeite zouden kunnen komen. Maar toen de oorlog moeitien meebracht terzake van an- dere, met name de bekende anti-N.S.B.-besluiten, ja, toen liep alles wat anders. De hoogleerde Hepp schreef publiek — hij was professor in de ethiek — dat hij aan die N.S.B. (en C.D.U.)-be- sluiten in geen enkel opzicht gebonden was. Pu- blik, ja, wel. Maar tegen dezen professor gebeur- de niets: hij was aan de Vrije, en vooral: hij had achter zich den steun van den Herautredacteur, Dr H. H. Kuiper, die zijn orgaan „gebruikte“ voor apologie van duitsche schandaal en gruwelpraktijk, en zelfs voor duitsche advertentie-immoraliteit. An- dere synodeleden vertelden publiek, dat er kerke- raden waren, die rondweg weigerden, die besluiten inzake de N.S.B. uit te voeren. De heeren toorn- den niet tegen die kerkeraden, en zeiden geen hon- derdste part tegen hen van wat ze later tegen prof. Schilder zouden uitgeven aan gewichtige beden- kingen, via de voor altijd zich blameerende pen van de heeren Nauta, Dijk en anderen. Integendeel, ze beriepen zich op die kerkeraden, als waren ze goe- de wegwijzers. De hoogleeraar Hepp zelf zei, dat Voetius het ook al wist, dat het soms godvruchtig was, bepaalde besluiten niet uit te voeren, en dat je er geen seconde aan denken mocht, alsdan te verklaren, dat het kerkverband nu meteen gebro- ken was. Enfin, je begrijpt de bedoeling wel: de een mocht alles, de ander niets. Het was immers in de leiding zelf mis, ook wat betreft de N.S.B.- geschiedenis? Vandaar het schandelijke meten met twee maten, dat vandaag ten hemel roept. Er zijn thans kerkeraden en predikanten, die tienmaal „er- ger“ dingen doen, dan de hoogleeraren Greijdanus en Schilder gezegd worden gedaan te hebben, maar met wie niets gebeurt... de tyrannie en het on- recht en de hiërarchie worden door de feiten altijd bespot, ook al bekeeren ze zich niet.

Maar wat denk je: zou een kerkgemeenschap, die toen het nippen ging, de besluiten contra de N.S.B. liet saboteeren, nu ineens weer zich herin- neren, dat er óók besluiten zijn inzake de C.D.U.? en dus ook tegen het religieuze socialisme? En het personalistische? Gevaar vanwege den duitscher is niet meer te duchten. Maar de *leiding* zal weer mis zijn: let op wat ik zeg: ze werpen de goed gerefor- meerden uit, maar laten de werkelijke ziekteplek- ken zitten. Ook het nakroost van Enka.

Met compassie,

je vriend

ADOLPHUS VENATOR.

AAN DE LEZERS.

In verband met de vele vragen, die ons bereiken het volgende:

Het is niet mogelijk extra nummers van De Reformatie te geven voor losse verspreiding. De papier- toewijzing laat dit niet toe. In verband met onze hooge extra kosten moeten de nra., die verstrekt worden of verkocht worden à f0.20 per ex. of aan reeds in- geschreven abonne's worden verstrekt.

De gemakkelijkste, vlugste en zekerste manier om abonne te worden, is zich direct op te geven per post- wissel, waarop het bedrag voor één kwartaal (f2.—) of voor een half jaar (f4.—) wordt gestort. Dat vereenvoudigt de administratie en voorkomt veel extra kosten.

Adres: Adm. De Reformatie, Drukkerij Kemink en Zoon, Over den Dom, Utrecht, telef. 11989.

KERKNIEUWS

Beroepen te

Uithuizen: cand. A. Jagersma van Wouterswoude. 's-Gravenhage-West (2e maal) R. H. Bremmer te Helpman (Groningen).

Zuidlaren (2e maal) G. Janssen te Ten Post.

's-Gravenhage-Scheveningen en te Voorburg: Ds C. H. Lin- deboom te Kampen.

Veendam: Ds F. Kourwenhoven, hulppred. te Kampen.

Monster: Ds C. v. Ommen te Maastricht.

en Boer: A. W. Boxman, cand. te Zwolle.

Benocmd

tot hulpprediker te Kantens: student P. Wulffraat te Gro- ningen.

Bedankt voor:

's Gravenhage West (2e maal): R. H. Bremmer te Helpman.

Candidaten.

De Part. Synode van Overijssel heeft praeparatoir geëxa- mineerd en beroepbaar verklaard de heeren A. R. Bosman te IJsselmuiden en H. v. d. Veen te Kampen, beiden cand. aan de Theol. Hoogeschool te Kampen. Voorts werd peremptoir geëxamineerd en toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten cand. J. Poutsma, beroepen predikant te Deventer. Tenslotte werd met goed gevolg onderzocht inge- voeld artikel 8 K.O. (singuliere gaven) br. J. Bos te Kampen. — Na te zijn onderzocht door Deputaten voor het verleen van preekconsent aan studenten is toegelaten de heer G. Jun- sen te Ullum. Theol. student aan de Vrije Universiteit, die zijn studie voortzet aan onze opleiding. Zijn adres is p/a mevr. Wed. J. Bultuis, Ullum.

— Het adres van student A. Duita, die eveneens preekcon- sent heeft gekregen, is Provincialeweg D 113, Uithuizen.

Ds L. J. Goris te Emmer-Erfscheidenveen is, naar wij vernemen, door zijn kerkeraad in samenwerking met dien van Emen, voor drie maanden in zijn ambt geschorst, wíl hij zich niet aan hiërarchische leerbeslissingen der generale synode conformeren wil. Ds Goris, die 35 jaar is, staat sinds 2 jaar in zijn eerste gemeente.

De door de Kerk van Overschie beroepen candidaat L. E. Oosterhoff, heeft op 3 Juli 1945, in de Classisvergadering met goed gevolg zijn examen gedaan en is toegelaten tot den Dienst des Woords. De bevestiging heeft plaats gehad op Zaterdag 14 Juli 1945, door Ds C. Vonk van Schiedam, met tekst Hebr. 4: 12, en op Zondag 15 Juli 1945 heeft Ds L. E. Oosterhoff zijn intrede gedaan met tekst 2 Timotheüs 2: 19.

Op 25 Juni was de vrijmaking bekend van 115 kerken, 2 hoogleeraren, 80 predikanten, 5 cand.hulppredikers, en voorts van de emeriti-predikanten C. J. Bos, F. G. Petersen en G. Staal, benevens van de candidaten A. W. Bosman (IJsselmuiden), A. B. Boxman (Zwolle), A. Jagersma (Wouters- woude), J. Rook (Zwolle), H. v. d. Veen (Kampen) en W. Vis (Amsterdam). Voorzover de gegevens verstrekt zijn is bekend, dat de twee hoogleeraren, 19 predikanten en 122 ouderlingen en diakenen zijn geschorst, en dat van hen één hoogleeraar (prof. Schilder), 4 predikanten en 28 ouderlingen en diakenen ook uit de bediening zijn ontzet.

De kerk van Bergschenhoek werd door de synode uit het kerkverband gezet, die van Mussel door de classis, idem die van Kampen, terwijl de bezwaarden van Bedum door den kerkeraad niet meer als leden werden erkend. Het totaal aantal leden, die tot de vrijgemaakte kerken behooren, be- draagt naar nauwkeurige schatting ongeveer 50.000.

(Eensch. Kerkb.)

Zwartsluis. Drie ouderlingen en één diaken hebben zich alhier vrijgemaakt. De eerste kerkdienst werd bijgewoond door ruim 100 kerkgangers. Als scriba der gemeente treedt op br. G. de Jong, Kerkstraat, en als consulent Ds J. v. d. Zwaag te Ambt-Vollenhove.

Ds G. Spijker te Urk heeft bij de bevestiging van zijn zwager, cand. J. Poutsma, als predikant bij de vrijgemaakte kerk van Deventer, deelgenomen aan de handoplegging.

Wormer: Men meldt, dat de Classis Zaandam op 23 Mei j.l. ds K. Doornbos van Wormer heeft geschorst, omdat hij de bekende synodebesluiten niet voor vast en bondig wilde houden. Op zijn vergadering van 24 Mei d.a.v. besloot de kerkeraad van Wormer met 5 tegen 3 stemmen, deze schor- sing niet te erkennen. Na deze schorsing verlieten de 3 tegen- stemmers met een voorstemmer de vergadering. Op Zondag 27 Mei kerkten de synodalen apart. Ds Doornbos ging in het kerkgebouw voor en deze diensten van de nu vrijge- maakte Geref. kerk hadden een normaal verloop.

Wij vernemen nader dat de classis Zaandam behalve Ds K. Doornbos ook de ouderlingen C. Bark en H. Jongkees en diaken B. Mantel, allen geschorst heeft. Naast ouderling J. Schaak heeft thans ook diaken J. Stroom zich bij de Geref. kerk gevoegd, 80 pCt. der gemeente heeft zich achter de ge- schorsten geplaatst. 4 Juni zou de classis in voortgezette ver- gadering bijeenkomen.

— Ds E. Teunis van Oostzaan heeft ter vergadering van de Classis Zaandam medegedeeld, de schorsing van zijn col- lega Ds Doornbos niet te kunnen erkennen.

Wezep. De kerkeraad heeft de kerken van de classis Har- derwijk samengeroepen om de kerkelijke gemeenschap te oef- nen op den alouden grondslag, n.l. de drie formulieren van Eenigheid, de liturgische formulieren en de D.K.O., met terzijdestelling van de synodale leerbesluiten en tuchthandelingen, die dezen grondslag hebben verstoord en eendrachtigheid en eenheid hebben verbroken. Tevens zal deze kerk op dienzelfden grondslag gemeenschap zoeken met de vrijgemaakte Geref. Kerken en ervoor strijden, dat die gemeenschap hersteld worde met alle kerken (ook Chr. Geref. o.a.) die op denzelfden bodem staan.

Drachten. Ongeveer 80 belijdende leden verzochten den kerkeraad zich vrij te maken van de synodebesluiten. De ker- keraad gaf hieraan geen gevolg, maar hield sommigen af van het H. Avondmaal. Daarop zijn onder leiding van Ds van Dijk de ambten ingesteld. De eerste diensten werden gehou- den in de Chr. Geref. Kerk. In den morgendienst waren 110, in den avonddienst 212 kerkgangers.

Dr W. H. v. d. Vaart Smit, die van 1917—1936 predikant is geweest bij de Geref. kerken, voorheen Dir. van het z.g. Ned. Chr. Persabureau, is, naar wij vernemen, als N.S.B.-er